

**UCHWAŁA NR XXXIV/265/2017
RADY MIEJSKIEJ GMINY SKOKI
z dnia 30 listopada 2017 r.**

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skoki na lata 2017-2021

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1875) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zmianami) Rada Miejska Gminy Skoki uchwala co następuje:

§ 1.

Przyjmuje Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skoki na lata 2017-2021, która stanowi załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Skoki.

§ 3.

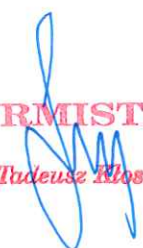
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej Gminy Skoki
Zbigniew Kujawa

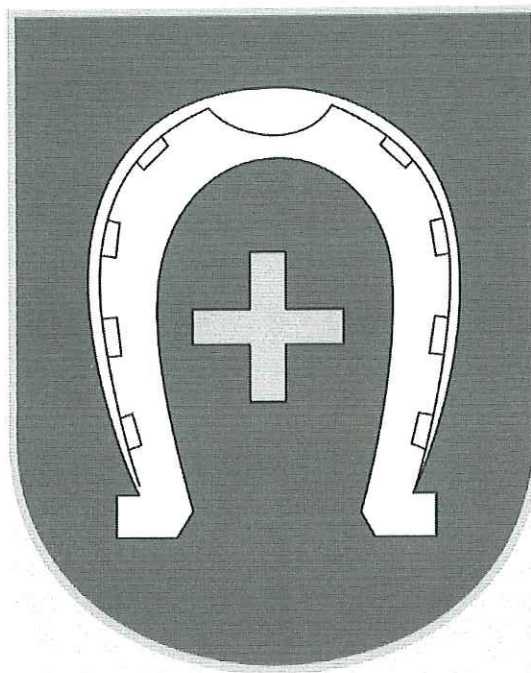
Uzasadnienie do Uchwały NR XXXIV/265/2017 Rady Miejskiej Gminy Skoki
z dnia 30 listopada 2017 r.

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, zgodnie z którym: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.” Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Mając powyższe na uwadze zasadne jest więc podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skoki na lata 2017-2021.

BURMISTRZ
Tadeusz Kłos

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skoki na lata 2017 - 2021

GMINA SKOKI
POWIAT WĄGROWIECKI
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

ZAMAWIAJĄCY	OPS SKOKI
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING
WYKONAŁ	JOANNA KWAŚNIEWSKA

SKOKI 2017

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Metodologia opracowania Strategii	4
3. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Skoki	5
3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej	5
3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy Skoki	5
3.1.2. Demografia.....	6
3.1.3. Rynek pracy	8
3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa	9
3.1.5. Służba zdrowia	10
3.1.6. Edukacja	10
3.1.7. Kultura i sport	11
3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego	13
3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	16
3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Skoki.....	18
3.2.1. Problemy w rodzinie	18
3.2.2. Bezrobocie	19
3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością.....	20
3.2.4. Uzależnienia.....	22
3.2.5. Ubóstwo	24
3.2.6. Bezdomność	25
3.2.7. Przemoc w rodzinie	25
3.2.8. Problemy osób starszych	27
3.4. Analiza SWOT	28
4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	31
4.1. Prognoza demograficzna	31
4.2. Prognoza zmian.....	34
5. Cele strategiczne projektowanych zmian	36
6. Kierunki niezbędnych działań	37
7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe.....	38
8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii	39
9. Spis tabel	44
10. Spis rysunków	44

1. Wprowadzenie

Problemy społeczne będące wynikiem zmian politycznych i gospodarczych, jakie dokonały się w Polsce na przestrzeni ostatnich lat, stawiają przed władzami samorządowymi nowe wyzwania. Dotychczas realizowany model polityki społecznej polegający głównie na łagodzeniu skutków niekorzystnych zjawisk okazał się nie dość skuteczny. Podejmowane działania skierowane były głównie na walkę z rezultatami problemów, mniej było nacisku na profilaktykę zagrożeń. W efekcie rośnie liczba osób – beneficjentów pomocy społecznej i utrwalają się postawy roszczeniowe tego kręgu osób. Dlatego też potrzebą chwili jest opracowanie spójnych, całościowych, perspektywicznych programów polityki społecznej. Podstawowym narzędziem realizacji lokalnej polityki społecznej jest **strategia rozwiązywania problemów społecznych**. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 poz. 930 ze zm.), który mówi: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym „należy opracowanie

i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.”

Zgodnie z art. 16 b. ust. 2, strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania będą kierowane głównie do środowisk pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skoki na lata 2017-2021 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia

bezpieczeństwa socjalnego jej mieszkańców, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skoki na lata 2017-2021 przygotowana została zgodnie z ogólnymi warunkami stawianymi takim dokumentom. Umownie można ją podzielić na trzy główne części.

Pierwsza część przedstawia charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Skoki. Zawarto tutaj informacje istotne z punktu widzenia występujących na jej terenie problemów społecznych. Przeanalizowano strukturę demograficzną, sytuację na rynku pracy, stan gospodarki Gminy. Opisano również dostępne dla mieszkańców usługi społeczne tj. edukacja, kultura, ochrona zdrowia i pomoc społeczna. Charakterystyki tej dokonano w oparciu o:

- informacje uzyskane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Skokach,
- dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Wągrowcu,
- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- inne dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy.

Charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Skoki podsumowuje analiza SWOT.

Część drugą stanowi prognoza zmian problemów społecznych zidentyfikowanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na 2 zasadnicze części:

- prognozę demograficzną opracowaną w oparciu o *Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 – 2050* opracowaną przez GUS, oraz
- prognozę zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz działań organizacji i instytucji publicznych działających w zakresie pomocy społecznej (w tym działań OPS w Skokach), które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Niniejsza prognoza stanowi podstawę do zdefiniowania konkretnych celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia to sformułowanie konkretnych celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy Skoki. W części tej określono również sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe ze wskazaniem źródeł finansowania określonych działań oraz wskaźników ich realizacji.

Strategia obejmuje okres do 2021 roku. Uzasadnieniem dla tak wybranego horyzontu czasowego jest z jednej strony specyfika procesów społecznych (skutki realizacji Strategii

będą widoczne dopiero w dłuższym okresie czasu), z drugiej zaś strony konieczność dostosowania Strategii do innych dokumentów programowych na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

3. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Skoki

3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

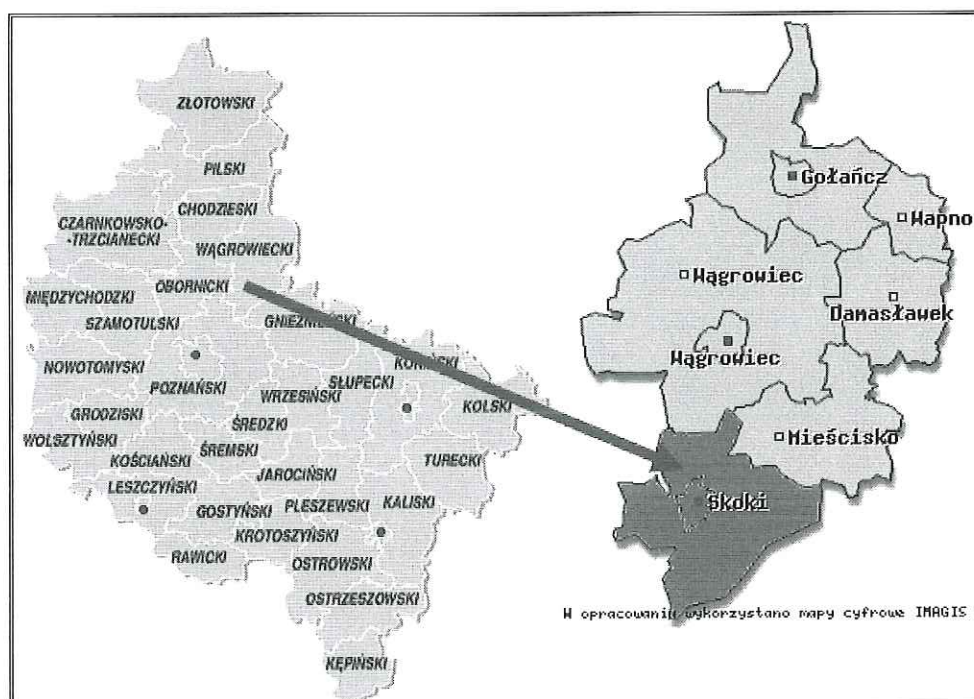
3.1.1. Charakterystyka ogólna Gminy Skoki

Gmina miejsko – wiejska Skoki zlokalizowana jest w północnej części województwa wielkopolskiego i w południowej części powiatu wągrowieckiego. Niniejsza jednostka samorządu terytorialnego zajmuje powierzchnię 198,52 km², co stanowi około 19% obszaru powiatu. Gmina sąsiaduje:

- od północy z gminami: Rogoźno (powiat obornicki), Wągrowiec i Mieścisko (powiat wągrowiecki);
- od wschodu z gminą Kłecko (powiat gnieźnieński);
- od południa z gminą Kiszkowo (powiat gnieźnieński); • od zachodu z gminą Murowana Goślina (powiat poznański).

Dogodne połączenie komunikacyjne na terenie Gminy zapewniają dwie drogi wojewódzkie: nr 196 Poznań - Murowana Goślina - Wągrowiec oraz nr 197 Sławica - Rejowiec - Kiszkowo – Gniezno oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Ponadto Gminę Skoki przecina jednotorowa linia kolejowa o znaczeniu lokalnym relacji Poznań - Wągrowiec - Bydgoszcz.

Rysunek 1. Położenie Gminy Skoki na tle powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego

3.1.2. Demografia

LICZEBNOŚĆ GMINY Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ

Ogólna liczba ludności na terenie Gminy Skoki na koniec 2016 roku wynosiła 9 384 osób,

W analizowanym okresie liczba ludności systematycznie rosła

Tabela 1. Liczebność Gminy Skoki

Wyszczególnienie	J. m.	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	osoba	9 148	9 235	9 283	9 341	9 384

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Najliczniejszą grupę wiekową wśród mieszkańców Gminy w roku 2016 stanowiły osoby w wieku pomiędzy 30 a 34 rokiem życia. Następnymi w kolejności były osoby w wieku 25-29 lat, 20-24 lata oraz 55-59 lat.

Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Skoki w 2016 r.

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0-4 lata	552	282	270
5-9 lat	587	326	261
10-14 lat	535	276	259
15-19 lat	508	254	254
20-24 lata	768	393	375
25-29 lat	811	430	381
30-34 lata	814	427	387
35-39 lat	728	371	357
40-44 lata	604	320	284
45-49 lat	528	278	250
50-54 lata	578	284	294
55-59 lat	753	391	362
60-64 lata	571	294	277
65-69 lat	421	212	209
70-74 lata	192	84	108
75-79 lat	192	62	130

80-84 lata	148	48	100
Powyżej 85	94	20	74
Razem	9 384	4 752	4 632

Źródło: Dane GUS

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Skoki została również przedstawiona w Tabeli 3 z podziałem na 3 grupy:

- grupa w wieku przedprodukcyjnym,
- grupa w wieku produkcyjnym,
- grupa w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2012	2013	2014	2015	2016
w wieku przedprodukcyjnym						
Ogółem	Osoba	2 032	2 002	1 961	1 958	1 966
Mężczyźni	Osoba	1 043	1 004	1 000	1 001	1 025
Kobiety	Osoba	989	998	961	957	941
w wieku produkcyjnym						
Ogółem	Osoba	5 962	6 017	6 065	6 087	6 094
Mężczyźni	Osoba	3 209	3 231	3 266	3 287	3 301
Kobiety	Osoba	2 753	2 786	2 799	2 800	2 793
w wieku poprodukcyjnym						
Ogółem	Osoba	1 154	1 216	1 257	1 296	1 324
Mężczyźni	Osoba	354	383	395	415	426
Kobiety	Osoba	800	833	862	881	898
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem						
w wieku przedprodukcyjnym	%	22,2	21,7	21,1	21,0	21,0
w wieku produkcyjnym	%	65,2	65,2	65,3	65,2	64,9
w wieku poprodukcyjnym	%	12,6	13,2	13,5	13,9	14,1

Źródło: Dane GUS

Analizując dane zawarte w Tabeli 3 należy stwierdzić, że najliczniejszą grupę w 2016 roku stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 64,9% populacji Gminy Skoki. Natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 21%, a w wieku poprodukcyjnym – 14,1%.

W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym spada (w analizowanym okresie nastąpił spadek liczebności tej grupy o 3,25%), co negatywnie przekłada się na prognozy liczby

ludności Gminy w kolejnych latach przy założeniu, że tendencja malejąca będzie się utrzymywała w przyszłości. Jednocześnie należy zauważyć, że udział niniejszej ekonomicznej grupy wieku w stosunku do osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym od 2013 utrzymuje się na niezmiennym poziomie.

- stosunek ludności w wieku produkcyjnym w odniesieniu do innych grup w analizowanym okresie podlegał wahaniom. Należy jednak zauważyć, że od 2013 roku udział ten spada.
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w okresie poddanym analizie systematycznie wzrastała – odnotowano wzrost na poziomie 14,73%. Jednocześnie należy zauważyć, że udział tej grupy w ogólnej liczbie ludności Gminy Skoki uległ znacznemu zwiększeniu – w 2015 roku oscylował na poziomie 14,1%.

Odnotowane na przestrzeni ostatnich lat zmiany w strukturze udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności na terenie Gminy Skoki, świadczą o starzeniu się społeczeństwa.

PRZYROST NATURALNY

Przyrost naturalny na terenie Gminy Skoki w latach 2011-2016 przyjmował wartości dodatnie,

co oznacza, że liczba urodzeń w tym okresie przewyższała liczbę zgonów. W zestawieniu z dodatnim saldem migracji, przekłada się to na pozytywne prognozy liczby ludności Gminy w kolejnych latach.

3.1.3. Rynek pracy

Na terenie Gminy Skoki na koniec 2016 roku działało 798 podmiotów gospodarczych, z czego 1,50% w sektorze publicznym, zaś 97,62% w sektorze prywatnym. Przez cały okres analizy, liczba podmiotów gospodarczych na obszarze Gminy systematycznie rosła, ostatecznie w 2016 roku była o 14,16% wyższa niż w roku bazowym.

Tendencję wzrostową odnotowano w sektorze prywatnym, w którym liczba podmiotów gospodarczych w 2016 w stosunku do roku bazowego wzrosła o około 13,56% (głównie wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą). W tym samym czasie nieznaczny spadek odnotowano w sektorze publicznym. Struktura gospodarcza na terenie Gminy Skoki została przedstawiona w Tabeli 4.

Tabela 4. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Skoki w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	J. m.	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	Jedn. gosp.	699	715	749	757	798
Sektor publiczny						

Podmioty gospodarki narodowej ogółem	Jedn. gosp.	13	13	13	12	12
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego		11	11	11	10	10
Sektor prywatny						
Podmioty gospodarki narodowej	Jedn. gosp.	686	702	736	745	779
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		594	605	629	630	661
Spółki handlowe		19	21	32	37	39
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego		4	4	4	4	4
Spółdzielnie		2	2	2	3	3
Fundacje		1	1	1	1	3
Stowarzyszenia i organizacje społeczne		22	22	23	23	26

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie największy udział w sektorze prywatnym posiadały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (w 2016 roku stanowiły ponad 84,85% podmiotów sektora prywatnego). Następnymi w kolejności pod względem liczebności były spółki handlowe – 39 podmiotów w 2016 roku oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne – 26 podmiotów. Na terenie Gminy funkcjonowały także 4 spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego, 3 spółdzielnie oraz 3 fundacje.

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na wykresie 4, działalność gospodarcza zarejestrowana na terenie Gminy Skoki koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym oraz budownictwie.

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Według danych GUS w 2015 r. ogółem na terenie Gminy Skoki znajdowały się 2 842 mieszkania, o łącznej powierzchni 246 667 m². Większość z nich znajdowało się na terenach wiejskich Gminy – 53,69%.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Skoki

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2011	2012	2013	2014	2015
------------------	-------------	------	------	------	------	------

Ogółem						
mieszkania	mieszk.	2 669	2 710	2 742	2 779	2 842
izby	izba	10 842	11 041	11 184	11 386	11 674
powierzchnia użytkowa	m ²	224 904	230 296	234 111	238 889	246 667
Miasto						
mieszkania	mieszk.	1 220	1 244	1 262	1 277	1 316
izby	izba	5 250	5 368	5 442	5 529	5 680
powierzchnia użytkowa	m ²	109 561	112 753	114 858	116 905	120 356
Wieś						
mieszkania	mieszk.	1 449	1 466	1 480	1 502	1 526
izby	izba	5 592	5 673	5 742	5 857	5 994
powierzchnia użytkowa	m	115 343	117 543	119 253	121 984	126 311

Źródło: Dane GUS

Zasób mieszkaniowy Gminy Skoki prezentuje różny stan techniczny, który uzależniony jest od wieku i konstrukcji budynku, rodzaju materiałów użytych do ich budowy, jakości wykonania robót budowlanych, sposobu utrzymania i użytkowania przez mieszkańców, wyposażenia w instalacje decydujące o standardzie.

Zadaniem własnym Gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych swoim obywatelom. Zakres odpowiedzialności obejmuje przede wszystkim zapewnienie lokali socjalnych mieszkańcom o niskich dochodach.

3.1.5. Służba zdrowia

Na terenie Gminy Skoki opiekę medyczną dla mieszkańców zapewnia przede wszystkim:

- „Falko” Przychodnia Medycyny Rodzinnej Marcin Sokół w Skokach;
- Zespół Gabinetów Lekarza Rodzinnego i Lekarzy Specjalistów „Hipokrates” w Skokach;
- Prywatne gabinety stomatologiczne.

3.1.6. Edukacja

Na terenie Gminy Skoki funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Przedszkole Samorządowe im. Kubusia Puchatka w Skokach;
- Przedszkole Publiczne „Tęczowa Łąka” w Jabłkowie;
- Niepubliczne Przedszkole Artystyczne w Potrzebowie;
- Niepubliczne Przedszkole Językowe „Akademia rozwoju” w Skokach;
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Skokach;

- Szkoła Podstawowa w Jabłkowie;
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Antoniewie, prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Wągrowcu.

Wyżej wymienione placówki zapewniają dostęp do wykwalifikowanej kadry opiekuńczo-wychowawczej oraz bogatą ofertę dydaktyczną. Należy zaznaczyć, że dobrze rozwinięta opieka i edukacja przedszkolna zapewnia rodzinom dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego, zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy.

Tabela 6. Liczba uczniów w poszczególnych kategoriach placówek oświatowych na terenie Gminy Skoki

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2012	2013	2014	2015	2016
przedszkola	osoba	350	366	341	316	373
szkoła podstawowa		615	623	618	693	749
gimnazjum		409	415	372	378	379

Źródło: Dane GUS

Powyższa tabela przedstawia liczbą uczniów w poszczególnych kategoriach placówek oświatowych na terenie Gminy Skoki w latach 2012-2016.

W Gminie Skoki funkcjonuje system wsparcia materialnego rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. System tego rodzaju pomocy materialnej nie tylko wyrównuje szanse edukacyjne dzieci i młodzieży, ale także zapewnia odpowiednie warunki do życia i rozwoju najmłodszym członkom społeczeństwa, zagrożonym wykluczeniem społecznym. Uczniowie znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej i rodzinnej mogą ubiegać się o **stypendia szkolne i zasiłek szkolny**.

3.1.7. Kultura i sport

Główną instytucją działającą na terenie Gminy Skoki w zakresie kultury, jest Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Skoki im. Eugeniusza Paukszty.

Misją Biblioteki jest być instytucją potrzebną i przyjazną lokalnej społeczności, ponadto ma ona wspierać ogólny rozwój dzieci oraz przyczyniać się do podnoszenia jakości życia ludzi w każdym wieku. Działalność Biblioteki obejmuje gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, upowszechnianie kultury, wiedzy, animacji, edukacji i informacji.

Biblioteka odpowiadając na potrzeby mieszkańców, realizuje swoje zadania przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi technologicznych, w komfortowych warunkach i serdecznej atmosferze. Należy podkreślić, że jej lokalizacja - w rozbudowanym budynku gimnazjum, w bezpośrednim sąsiedztwie szkoły podstawowej i blisko boiska Orlik, pozwala

na ciągły dostęp do jej zasobów dzieciom i młodzieży. Brak barier architektonicznych i winda czyni ją dodatkowo przyjazną dla osób niepełnosprawnych i starszych.

Warte uwagi jest również to, że działalność Biblioteki zachęca mieszkańców do aktywności w sferze kulturalnej. Przy Bibliotece działają grupy i zespoły artystyczne, które pozwalają rozwijać pasje i zainteresowania mieszkańców w każdym wieku. Skupiają one licznie artystów – amatorów. Amatorski ruch artystyczny Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Skokach tworzą: Chór Kameralny, Emerycki Zespół Śpiewaczy HARFA, Grupa Artystyczna SKOCZKI, Grupa Teatralna ROZWESOŁKI, Grupa PLASTUSIE - dziecięca radość tworzenia.

Kadrę merytoryczną biblioteki tworzą dwie bibliotekarki, dwie pracownice działu kultury i sekretariatu, główna księgowa i dyrektor. Oferta niniejszej instytucji jest bardzo szeroka i obejmuje 21 500 woluminów.

Źródło: <http://www.bibliotekaskoki.pl/>

Jako główny podmiot działający na terenie Gminy Skoki w zakresie kultury, Biblioteka jest inicjatorem i organizatorem cyklicznych imprez masowych oraz tych o charakterze kameralnym. Do corocznych wydarzeń organizowanych przez tę placówkę należą m.in.: Dni Gminy i Miasta Skoki, Dożynki, Mikołajki, Dzień Kobiet, koncerty muzyki poważnej i rozrywkowej, festiwale, spotkania kabaretowe, finały Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. W bibliotece odbywają się także spotkania autorskie, wystawy, lekcje biblioteczne i pogadanki. Pod opieką instruktorów wszyscy chętni pracują w sekcjach, kołach zainteresowań i zespołach artystycznych.

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Skoki na lata 2014-2020

W zakresie działalności sportowej, wiodącą rolę na terenie Gminy Skoki pełnią szkoły i stowarzyszenia kultury fizycznej. Mieszkańcy i goście odwiedzający Gminę mają zapewniony dostęp do infrastruktury umożliwiającej aktywne spędzanie czasu wolnego i rozwijanie zainteresowań sportowych. Na terenie Gminy funkcjonuje nowoczesna i pełnowymiarowa Hala Widowiskowo-Sportowa. Bardzo dobrze wyposażona hala oraz kompleks boisk zewnętrznych, zlokalizowane w jednej zwartej zabudowie, w niewielkiej odległości od Jeziora Maciejak, stwarzają doskonałe warunki do organizacji letnich obozów sportowych. Należy przy tym zaznaczyć, że w budynku Hali Sportowej w sezonie letnim istnieje możliwość zakwaterowania ok. 100 osób.

Źródło: <http://www.gmina-skoki.pl/>

3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego

Placówką realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Skoki jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Skokach. Siedziba OPS mieści się przy ulicy Ciastowicza 11. Struktura organizacyjna OPS składa się z:

- kierownika;
- 5 pracowników socjalnych;
- inspektora ds. świadczeń rodzinnych;
- inspektora ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego;
- asystenta rodziny
- poidspektora ds. świadczeń wychowczych
- wychowawcy świetlicy terapeutycznej;
- głównej księgowej.

Źródło: <http://skoki.nowoczesnagmina.pl/>

W 2016 roku świadczenia w ramach zadań własnych zostały przyznane łącznie 591 osobom, które wchodziły w skład 361 rodzin. Z powyższej liczby, 350 rodzinom udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej. Szczegółowy wykaz świadczeń społecznych przyznanych w 2016 roku przez OPS w Skokach w ramach zadań własnych Gminy przedstawia Tabela 7.

**Tabela 7. Pomoc społeczna na terenie Gminy Skoki – zadania własne gminy
(stan na dzień 31.12.2016 r.)**

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
RAZEM	591	X	1040063	361	1 048
ZASIŁKI STAŁE – OGÓŁEM	52	542	280000	52	64
dotacja	X	X	221 194	X	X
w tym przyznane dla osoby:	46	460	255174	46	46
samośnie gospodarującej					
pozostającej w rodzinie	7	56	13 876	7	18
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	61	270	92 454	61	201
dotacja	X	X	87 360	X	X
w tym przyznane z powodu: (z wiersza 7)	25	102	37406	25	69
bezrobocia					
długotrwałej choroby	17	55	17 293	17	61

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
niepełnosprawności	5	24	5961	5	21
innego niż wymienione w wierszach 10-13	27	89	31794	27	101
POSIŁEK	441	41188	261 279	239	868
w tym dla:	318	41 041	202 479	166	718
dzieci					
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	38	28 563	298 336	38	42
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	2	2	5 000	2	10
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	215	X	181 953	205	526
w tym:	73	183	38 586	72	162
zasiłki specjalne celowe					
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE (prawne, psychologiczne, rodzinne)	X	X	X	3	6
PRACA SOCJALNA	X	X	X	350	2451

Źródło: Dane z OPS w Skokach

W Tabeli 14 przedstawiono dane dotyczące rodzaju i skali pomocy społecznej na terenie Gminy Skoki, udzielonej przez OPS. Najliczniejszą grupę beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez OPS w Skokach w 2016 roku stanowiły osoby dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą – 152 rodziny. Warto zauważyć, że jeszcze do niedawna największą grupą beneficjentów pomocy społecznej były rodziny, dla których powodem trudnej sytuacji życiowej było bezrobocie. W latach 2011-2014 to właśnie ta grupa miała największy udział wśród podopiecznych OPS..

Należy zauważyć, że istotnym powodem wsparcia udzielanego przez OPS w Skokach była również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - 120 rodzin, bezrobocie – 108 rodzin oraz niepełnosprawność – 102 rodziy. Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej mogą korzystać zarówno z pomocy finansowej, jak i rzeczowej.

Tabela 8. Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez OPS w Skokach

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin						Liczba osób w rodzinach					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Wyszczególnienie												
Ubóstwo	2	2	12	16	16	36	2	2	44	51	55	129
Sieroctwo	1	2	0	0	0	0	4	9	0	0	0	0
Bezdomność	6	6	3	8	5	5	12	8	5	8	5	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	74	70	75	73	70	68	414	385	401	399	381	364
Bezrobocie	184	202	198	185	132	108	647	707	701	636	468	364
Niepełnosprawność	92	108	115	121	110	102	275	287	290	306	247	226
Długotrwała lub ciężka choroba	162	178	166	155	142	152	472	494	461	417	355	341
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	90	106	131	134	105	120	355	404	469	493	375	409
Przemoc w rodzinie	4	3	4	8	9	7	12	16	17	35	35	21
Alkoholizm	18	0	0	1	1	23	41	0	0	2	2	37
Narkomania	0	24	24	29	23	0	0	54	53	66	47	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	0	0	1	1	7	17	0	0	1	3	7
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	0	5	10	7	7	0	0	12	24	7	9	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	2	1	0	0	0	0	13	5	0	0	0
Zdarzenie losowe	7	4	3	3	3		27	19	14	7	15	
Sytuacja kryzysowa	1	3	3	5	0	2	1	16	14	12	0	3
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0

Źródło: Dane OPS w Skokach

3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Na terenie Gminy Skoki obowiązuje „Program współpracy Miasta i Gminy Skoki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2017”. Program określa cele, zasady i zakres przedmiotowy oraz formę współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi, wymienia priorytetowe zadania publiczne, które powinny być w pierwszej kolejności wsparte środkami publicznymi, wyznacza okres realizacji przewidzianych zadań, a także porusza kwestie sposobu realizacji programu, wysokości środków przeznaczonych na realizację i sposobu oceny realizacji programu. Współpraca Gminy z organizacjami określonymi ustawą realizowana jest w oparciu o zasadę pomocniczości, suwerenności, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Celem głównym programu jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami.

Do priorytetowych zadań Programu zaliczono:

1. z zakresu ochrony i promocji zdrowia, w szczególności wspierane będą działania związane z:
 - a) zapewnieniem pomocy hospicyjno-paliatywnej;
2. z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, w szczególności wspierane będą działania związane z:
 - a) organizacją zajęć sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych,
 - b) organizacją przedsięwzięć sportowych i sportowo- rekreacyjnych o zasięgu gminnym i poza gminnym;
3. z zakresu działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży w szczególności wspierane będą działania związane z:
 - a) organizacją wypoczynku dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji letnich połączonych z elementami profilaktyki;
 - b) Zajęciami profilaktycznymi w ramach zajęć pozalekcyjnych: sportowo- rekreacyjnych, muzycznych i plastycznych;
4. z zakresu działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym w szczególności wspierane będą działania związane z:
 - a) zwiększeniem uczestnictwa w życiu społecznym, aktywizacją oraz poprawą stanu fizycznego i psychicznego seniorów.

Wśród organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Skoki należy wymienić przede wszystkim:

- 7 Skocką Drużynę Harcerską „HYCE”;
- Bank Żywności;

- koła Łowieckie;
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Skokach;
- ochotnicze straże pożarne;
- oddział rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Skokach;
- Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919 – Koło w Skokach;
- Towarzystwo Wspierania Rodziny i Dziecka ALIA;
- Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Koło w Skokach;
- Towarzystwo Miłośników Miasta Skoki i Ziemi Skockiej;
- Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Wesołe Misie”.

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy Skoki

3.2.1. Problemy w rodzinie

Rodzina jest społecznością powołaną do wzbudzania i rozwoju życia jednostkowego, a jednocześnie jest podstawą życia społecznego, ponieważ dostarcza społeczeństwu nowych członków i najpełniej kształtuje człowieka. Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb.

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na pierwszy plan wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają dysfunkcje społeczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Dysfunkcje takie jak alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych stanowią główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy problem długotrwałego bezrobocia, czy ubóstwa. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia, niosące za sobą wiele pozytywnych skutków, często pogłębiają wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przestępczość, które są niejednokrotnie przyczynami rozpadu rodziny. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stosowane rozwiązania powinny opierać się na współpracy różnych podmiotów wsparcia społecznego po to, by udzielona pomoc była kompleksowa i dawała jak największe prawdopodobieństwo rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. W tych działaniach

należy uwzględnić nie tylko wsparcie finansowe, ale również pomoc psychologów, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych czy policji, którzy pomogą walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodzin. Ważna jest również integracja rodzin, zapewnienie im możliwości wspólnego spędzania czasu i budowania więzi rodzinnych.

3.2.2. Bezrobocie

Mieszkańcy Gminy Skoki znajdują zatrudnienie głównie w podmiotach gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy oraz w pobliskich miastach. Oferowana na rynku pracy liczba miejsc jest jednak niewystarczająca w stosunku do liczby osób potrzebujących pracy. Na terenie Gminy występuje zjawisko bezrobocia, które po części spowodowane jest także niedostosowaniem kierunków kształcenia w placówkach ponadgimnazjalnych do aktualnych potrzeb rynku pracy – brak przygotowania osób w zawodach technicznych, co powoduje w kolejnych latach trudności w znalezieniu pracy. Duże znaczenie ma również niechęć części osób bezrobotnych do podjęcia pracy oraz niedopasowanie wykształcenia części osób do potrzeb rynku pracy, np. duża liczba osób z wykształceniem wyższym humanistycznym (pedagogika, filozofia, historia) przy znikomym zapotrzebowaniu rynku.

Tabela 9. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Skoki w latach 2011-2016

Bezrobotni:	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	570	653	626	487	310	243
z prawem do zasiłku	155	151	125	113	56	50
długotrwale bezrobotni	255	312	344	268	136	103

Źródło: Dane PUP w Wągrowcu

Analizując strukturę bezrobocia na terenie Gminy Skoki, należy zauważyć, że:

- Należy zauważyć tendencję spadkową dotyczącą ilości osób bezrobotnych, zarówno wśród osób bezrobotnych z prawem do zasiłku, jak i też osób długotrwale bezrobotnych.

Osoby bezrobotne są trzecią pod względem liczebności grupą beneficjentów pomocy społecznej na terenie Gminy Skoki. Warto jednak zauważyć, że jeszcze do niedawna rodziny, dla których powodem trudnej sytuacji życiowej było bezrobocie, stanowiły najliczniejszą grupą podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej. Mimo wszystko należy podkreślić, że grupa ta stosunkowo była nieliczna, co w połączeniu z wyżej przedstawionymi danymi, daje pozytywny obraz sytuacji gospodarczej na terenie Gminy Skoki.

Do takiej sytuacji przyczyniły się m.in. działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Skokach. Dlatego również w przyszłości, OPS będzie podejmował działania mające na celu wspomaganie osób bezrobotnych poprzez organizację projektów ze środków unijnych, współpracę z PUP i organizacjami społecznymi o zbieżnym profilu działania. Oczekiwany w wyniku realizacji odpowiedniej strategii rozwój przedsiębiorczości na terenie Gminy przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy, a tym samym do zmniejszania bezrobocia i spadku liczby osób bezrobotnych korzystających obecnie z pomocy OPS. Tym samym Gmina będzie mogła część zaoszczędzonych środków finansowych przeznaczyć na inne zadania związane z pomocą społeczną lub np. cele inwestycyjne.

3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata, który wiąże się z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Z niepełnosprawnością fizyczną często wiąże się tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niezdolność do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Do tej grupy zaliczamy osoby uzależnione i byłych więźniów.

Osoby niepełnosprawne spotykają się na co dzień z wieloma barierami, takimi jak bezrobocie, bariery architektoniczne i komunikacyjne, utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji oraz izolacją społeczną.

Na terenie Gminy Skoki istnieją budynki użyteczności publicznej dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, jednak nadal potrzebne są działania i inwestycje mające na celu zniesienie barier architektonicznych. Istotnym ograniczeniem jest także niedostosowanie obiektów handlowych do potrzeb niniejszej grupy.

Zgodnie z danymi OPS w Skokach, niepełnosprawni tworzą czwartą pod względem liczebności grupę beneficjentów pomocy społecznej.

Tabela 10. Liczba osób objętych pomocą OPS w Skokach z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	92	108	115	121	110	102
Liczba osób w tych rodzinach	275	287	290	306	247	226

Źródło: Dane OPS w Skokach

Na terenie Gminy Skoki, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych prowadzi przede wszystkim Katolickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Wesołe Misie”. Stowarzyszenie zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego w 1998 roku. Obecnie Stowarzyszenie skupia około 37 osób niepełnosprawnych oraz 34 rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych. W związku z powyższym można uznać, że oferta pomocy dla tej grupy osób jest zapewniona w podstawowym zakresie.

Źródło: <http://www.gmina-skoki.pl/>

Istotnym problemem dla osób z niepełnosprawnościami są restrykcyjne kryteria dochodowe, które decydują o tym, czy osoba niepełnosprawna otrzyma odpowiednią pomoc finansową i materialną, czy też nie. Należy bowiem pamiętać, że niepełnosprawność w rodzinie bardzo nadwyręża domowy budżet, a oferta publicznej i prywatnej służby zdrowia oraz innych podmiotów w zakresie terapii i rehabilitacji jest niewystarczająca. W związku z tym, osoby niepełnosprawne i ich rodziny są zmuszone korzystać z kosztownych usług świadczonych przez prywatne podmioty. Pogorszenie sytuacji finansowej wynika również z rezygnacji z pracy

w celu opieki nad niepełnosprawną osobą. Nierzadko mają również miejsce problemy z powrotem na rynek pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej i trudności w znalezieniu opieki nad taką osobą na czas pracy zawodowej.

Warto także podkreślić, że niepełnosprawność w rodzinie nie tylko wpływa na sytuację finansową, ale także na inne sfery życia rodziny. Częstymi problemami, które pojawiają się są: wyczerpanie, wypalenie, depresja, kryzysy małżeńskie (odchodzenie partnerów, z reguły mężczyzn od rodziny).

Samorząd gminny ma ograniczone możliwości działania w tym zakresie, jednak w przyszłości należy podejmować działania, które przyczynią się do poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych.

3.2.4. Uzależnienia

ALKOHOLIZM

Alkoholizm jest zaburzeniem polegającym na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Nadużywanie alkoholu jest ważnym problemem społecznym, który często prowadzi do wzrostu przestępczości i przemocy w rodzinie, ale także do innych zakłóceń życia rodzinnego. Efektem tego uzależnienia może być także izolacja społeczna, problemy finansowe i problemy z prawem. Problem ten dotyczy coraz większą grupę ludzi, również młodzież i dzieci w wieku szkolnym. Przeciwdziałanie temu zjawisku musi opierać się na długofalowych i wielokierunkowych działaniach.

Na terenie Gminy Skoki realizatorami działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są następujące jednostki:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skokach;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Skokach;
- Komisariat Policji w Skokach;
- Szkoły i placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy Skoki;
- Świetlica w Skokach i świetlice wiejskie działające na terenie Gminy;
- Punkt Informacyjno - Konsultacyjny w Skokach;
- FAL CO - Przychodnia Medycyny Rodzinnej Marcin Sokół;
- HIPOKRATES - Zespół Gabinetów Lekarza Rodzinnego;
- Parafia rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja Biskupa w Skokach;
- Grupa samopomocowa AA „Mariola” w Skokach;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Biblioteka Publiczna w Skokach;
- Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych;
- Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Skoki;
- Szkoły Nauki Jazdy.

W Gminie podejmowany jest co roku **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Program ma na celu zmniejszenie szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych piciem alkoholu oraz powiązanych z nim szkód związanych z przemocą w rodzinie. Ponadto zadaniem Programu jest zapobieganie sięganiu po alkohol przez dzieci i młodzież, zwiększenie oferty działań promujących zdrowy styl życia wśród społeczności lokalnej, zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat szkodliwości alkoholu i innych środków psychoaktywnych, a także na temat problemu przemocy domowej. Wśród celów niniejszego dokumentu założono również zwiększenie kompetencji osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Skoki.

Tabela 11. Liczba rodzin dotkniętych alkoholizmem korzystających z pomocy OPS w Skokach

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	18	0	0	1	1	23
Liczba osób w tych rodzinach	41	0	0	2	2	37

Źródło: Dane OPS w Skokach

NARKOMANIA

Terminem narkomania określa się stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale także stosowanie wszelkich środków wywołujących euforię odurzającą. Nawykowe odurzanie się narkotykami staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia (nadużywanie silnych środków narkotycznych prowadzi do śmierci, samobójstw na skutek przyjmowania różnych substancji) i dla mienia społeczeństwa (rozboje, rabunki, kradzieże popełnione w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

Realizatorami działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy Skoki są następujące jednostki:

- Ośrodek Pomocy Społecznej - obejmuje pomocą socjalną rodziny, mające m.in. problemy z narkotykami;
- Komisariat Policji w Skokach;
- Świetlica w Skokach i świetlice wiejskie działające na terenie Gminy;
- Punkt Informacyjno - Konsultacyjny w Skokach;
- Inne instytucje i organizacje pozarządowe, realizujące zadania z zakresu udzielania pomocy i działań prewencyjnych, m.in. z zakresu przeciwdziałania narkomanii;
- Szkoły i placówki oświatowo - wychowawcze - w oparciu o środki z budżetu Gminy, w szkołach podstawowych i w gimnazjum, realizowane są programy profilaktyczno-wychowawcze z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Tabela 12. Liczba rodzin dotkniętych narkomanią korzystających z pomocy OPS w Skokach

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	0	24	24	29	23	0
Liczba osób w tych rodzinach	0	54	53	66	47	0

Źródło: Dane OPS w Skokach

INNE UZALEŻNIENIA

Wśród uzależnień możemy wyróżnić także:

- **uzależnienie od dopalaczy**, które młodzież może zakupić przez Internet. Dopalacze mają działanie psychoaktywne, wywołują w organizmie określone stany – odurzenia, pobudzenia, euforii, halucynacje. Negatywne skutki stosowania dopalaczy obejmują: bóle głowy, bóle w klatce piersiowej, zaburzenia rytmu serca, bezsenność, problemy z koncentracją, stany lękowe, zawał serca, udar mózgu, stany agresji, które mogą zakończyć się próbą samobójstwa lub zabójstwa, śpiączką, niewydolnością nerek, wątroby.
- **uzależnienie od komputera i gier komputerowych**, które najczęściej dotyczy dzieci i młodzieży, powoduje, że osoby uzależnione często nie potrafią odróżnić rzeczywistości od fikcji. Do negatywnych skutków zaliczamy również: stopniowy zanik więzi rodzinnych, utrudniony rozwój intelektualny, osłabioną siłę woli, osobowość i wrażliwość moralną oraz zaniedbywanie obowiązków szkolnych i domowych.
- **uzależnienie od hazardu**, polega na częstym, powtarzającym się uprawianiu hazardu, który zaczyna kontrolować życie chorego i prowadzi do zaniedbania jego społecznych, zawodowych i rodzinnych zobowiązań. W miarę postępowania choroby zwiększa się izolacja społeczna. Pojawia się poczucie winy i wstydu, a chory zaczyna ukrywać swoje uzależnienie. Gracz czuje konieczność natychmiastowego zaspokajania własnych potrzeb, co może prowadzić do aktów przemocy i przestępstw dokonywanych w celu zdobycia środków do gry.

Aktualnie system pomocy osobom uzależnionym na terenie Gminy Skoki oparty jest między innymi na działaniach OPS, GKRPA, stowarzyszeń i jednostek oświatowych.

3.2.5. Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się na podstawie tzw. kryterium dochodowego. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego. Wśród powodów ubóstwa wyróżniamy między innymi bezrobocie, uzależnienia i niechęć do podejmowania stałej pracy.

Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązany jest udzielić wsparcia osobom żyjącym na poziomie minimum socjalnego.

Dane dotyczące pomocy społecznej, udzielonej z powodu bezrobocia i ubóstwa świadczą o dobrej sytuacji gospodarczej na terenie Gminy.

3.2.6. Bezdomność

Za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Tabela 13. Liczba osób objętych pomocą OPS w Skokach z powodu bezdomności

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	6	6	3	8	5	5
Liczba osób w tych rodzinach	12	8	5	8	5	5

Źródło: Dane OPS w Skokach

3.2.7. Przemoc w rodzinie

Przemocą w rodzinie można najogólniej określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody, konflikty rodzinne, destrukcja podstawowych funkcji rodziny. Zjawiskami, które często towarzyszą przemocy w rodzinie są uzależnienia. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety, dzieci, osoby starsze, rzadziej mężczyźni. Wśród form przemocy, oprócz przemocy fizycznej (która polega na różnej gamie form zachowania o różnym stopniu nasilenia np. wymierzaniu policzków, biciu, kopaniu itp.), mamy do czynienia np. z przemocą:

- seksualną - zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych (gwałt, zmuszanie do oglądania filmów, zdjęć pornograficznych itd.)
- psychiczną – słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy, ten rodzaj przemocy przejawia się m.in. w zastraszaniu, poniżaniu, ubliżaniu, szantażowaniu itp.

Źródło: ms.gov.pl

- ekonomiczną - celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Źródło: <http://www.niebieskalinia.info/>

Przemoc może także przyjąć dwa różne rodzaje:

- przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych.
- przemoc chłodna – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię fałszywie pojmowanych „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.

Źródło: ms.gov.pl

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem występującym dużo częściej, niż mówią o tym oficjalne statystyki. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego powołanego do walki z tym zjawiskiem są nastawione na zwiększenie pomocy ofiarom przemocy. Wpływ na wykrywalność będzie miała między innymi większa świadomość mieszkańców Gminy co do możliwości i sposobów reagowania na przemoc oraz większa wiedza na temat zjawiska, która wpłynie na zmianę stereotypów, ukształtowanie wrażliwości społecznej oraz umiejętność rozpoznawania sytuacji przemocy w rodzinie. Nie bez znaczenia jest dostępność i oferta usług specjalistycznych dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.

Podobnie jak w przypadku narkomanii i problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Skoki zajmują się:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 3) Komisariat Policji w Skokach,
- 4) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 5) Świetlica w Skokach i świetlice wiejskie działające na terenie Gminy;
- 6) Punkt Informacyjno - Konsultacyjny w Skokach;
- 7) Inne instytucje i organizacje pozarządowe, realizujące zadania z zakresu udzielania pomocy i działań prewencyjnych;
- 8) Szkoły i placówki oświatowo - wychowawcze.

Uchwałą Nr LII/320/2010 Rady Miejskiej Gminy Skoki z dnia 3 listopada 2010 roku został przyjęty **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.**

Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska oraz skutków przemocy w rodzinie w Gminie Skoki poprzez stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w zjawisko przemocy.

Aby zrealizować tak zdefiniowany cel główny, w *Programie* wyznaczono następujące cele szczegółowe i zadania:

1. Koordynacja działań lokalnych podmiotów:
 - Powołanie Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
 - Poradnictwo w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy.
2. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego:
 - Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.
 - Promowanie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.
3. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie:
 - Udział w specjalistycznych szkoleniach oraz organizacja szkoleń dla osób zainteresowanych możliwością podniesienia kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób objętych pomocą OPS w Skokach z powodu przemocy w rodzinie. Na przestrzeni lat 2011-2016 niestety wzrosła liczba rodzin i osób w tych rodzinach, korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie.

Tabela 14. Liczba osób objętych pomocą OPS w Skokach z powodu przemocy w rodzinie

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba rodzin	4	3	4	8	9	7
Liczba osób w tych rodzinach	12	16	17	35	35	21

Źródło: Dane OPS w Skokach

3.2.8. Problemy osób starszych

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne, jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem.

Za podstawowe cechy starości uważa się: znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie ruchowe i samodzielności życiowej, stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia.

Najważniejszymi problemami osób starszych są: samotność, choroba, inwalidztwo, życie w ubóstwie i poczucie nieprzydatności. Wszechobecny „kult młodości” prowadzi

do marginalizacji osób starszych jako zbiorowości i stopniowego eliminowania ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego.

Według danych epidemiologicznych, ok. 95% Polaków starzeje się w sposób niefizjologiczny, wraz z wiekiem pojawia się niedołężność, niedowidzenie, głuchota, ośłupienie, niesprawność ruchowa.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 75 r. ż. – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 75 – 90 r. ż. – wiek starczy (tzw. późna starość);
- 90 r. ż. i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Z danych GUS wynika, że w roku 2015 na terenie Gminy Skoki mieszkało 1 618 osób starszych, z czego większość – około 50,50% stanowiły kobiety.

Tabela 15. Osoby starsze na terenie Gminy Skoki w 2015 r.

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
60-64 lata	571	294	277
65-69 lat	421	212	209
70-74 lata	192	84	108
75-79 lat	192	62	130
80-84 lata	148	48	100
Powyżej 85	94	20	74
Razem	1 618	720	898

Źródło: Dane GUS

Zmiany społeczne, które zaszły w ostatnich latach: osłabienie więzi rodzinnych i brak zainteresowania rodziny losami osób starszych oraz osłabienie więzi sąsiedzkich – większość ludzi nie zna swoich sąsiadów lub nie utrzymuje z nimi bliższych kontaktów, prowadzą do wykluczenia i wzrostu zjawiska osamotnienia osób starszych. Seniorzy z Gminy Skoki mogą korzystać z zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych, jednak mimo to część z nich boryka się z problemem samotności.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najprostszych i najczęściej stosowanych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **Strenghts** (silne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **SZANSE** - to zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiają występujące negatywne zjawiska.
- **ZAGROŻENIA** - to wszystkie zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju miasta, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.
- **MOCNE STRONY** - to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych miasta, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).
- **SŁABE STRONY** - to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całego miasta, jak i jej części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania miasta, bądź jej poszczególnych elementów.

Właściwe zdiagnozowanie poszczególnych czynników pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Poniżej przedstawiono dwie tabele analizy SWOT. W jednej prezentowane są mocne i słabe strony Gminy, w drugiej zaś szanse i zagrożenia. Z uwagi na materię opracowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabelach ograniczono do sfer mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 16. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej i stomatologicznej; • dostateczna liczba dobrze wyposażonych placówek oświatowych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym działających na terenie Gminy; • zapewniona pomoc materialna (stypendium i zasiłek) dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej; • dostęp do opieki przedszkolnej; • dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa, która wpływa na rozwój sportowy dzieci,	• niedostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy; • starzenie się społeczeństwa; • występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług; • wzrost liczby osób niepełnosprawnych, korzystających z pomocy OPS; • wzrost liczby rodzin dotkniętych problemem narkomanii, korzystających z pomocy OPS; • występowanie zjawiska osamotnienia wśród osób starszych; • duży odsetek bezrobotnych wśród

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
młodzieży oraz dorosłych; - rozwinięta oferta kulturalna oparta o działalność Biblioteki Publicznej, która wpływa na integrację i organizację czasu wolnego mieszkańców Gminy; - ciekawa oferta spędzania wolnego czasu organizowana przez Gminę i organizacje pozarządowe; - działalność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych na terenie Gminy na rzecz lokalnej społeczności; - pomoc dla osób borykających się z różnymi dysfunkcjami społecznymi; - dodatni przyrost naturalny w ostatnich latach; - dodatnie saldo migracji - spadek liczby osób bezrobotnych; - wzrost liczby podmiotów gospodarczych, działających na obszarze Gminy; - spadek liczby osób bezdomnych, korzystających z pomocy OPS; - spadek rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu, korzystających z pomocy OPS; - niewielka liczba rodzin korzystająca z pomocy OPS z powodu ubóstwa; - liczba mieszkań komunalnych, która zaspakaja podstawowe potrzeby w tym zakresie; - dostateczna oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych	beneficjentów OPS; - wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu ubóstwa; - wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy OPS z powodu przemocy w rodzinie; - ograniczone środki pieniężne przeznaczone na potrzeby osób niepełnosprawnych oraz ograniczone możliwości działania samorządu gminnego w tym zakresie.

Szanse	Zagrożenia
- utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców; - dotacje z Unii Europejskiej przyznawane w ramach funduszy pomocowych; - utrzymanie się pozytywnych trendów dotyczących wzrost liczby urodzeń spowodowanych prorodziną polityką państwa; - dodatnie saldo migracji; - efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej, koordynacja tych działań.	- starzenie się społeczeństwa; - konkurencja pomiędzy gminami i miastami w powiecie w zabieganiu o środki pomocowe oraz lokalizacje inwestycji; - rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; - bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych.

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z tabeli analizy SWOT, wiele zagrożeń dla rozwoju Gminy Skoki dotyczy szeroko rozumianej polityki społecznej. Zjawiska takie jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno-gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią

generować nowe problemy w postaci uzależnień czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. Dlatego też w proponowanych działaniach położono duży nacisk na profilaktykę, działania edukacyjne i terapeutyczne.

4. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia, czyli lat 2017-2021.

4.1. Prognoza demograficzna¹

PROGNOZA PRZYROSTU NATURALNEGO

Na podstawie *Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014 – 2050* opracowanej przez GUS prognozuje się, że w latach 2016-2020 liczba urodzeń żywych przyjmie trend malejący, a liczba zgonów – trend rosnący. Jednak w całym okresie poddanym prognozie liczba urodzeń będzie miała przewagę nad liczbą zgonów. Tym samym, przyrost naturalny na terenie Gminy Skoki będzie dodatni, ale malejący.

Tabela 17. Prognoza przyrostu naturalnego na terenie Gminy Skoki do 2020 roku

Lata	urodzenia	zgony	przyrost naturalny
2016	113	91	23
2017	113	92	21
2018	112	93	20
2019	111	93	18
2020	110	93	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.)

¹ Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.).

PROGNOZA SALDA MIGRACJI

Zgodnie z prognozą do 2020 roku, saldo migracji na pobyt stały na terenie Gminy Skoki przyjmie trend malejący. Jednak prognozuje się, że do 2020 roku saldo migracji będzie nadal przyjmować wartości dodatnie.

Tabela 18. Prognoza salda migracji na terenie Gminy Skoki do 2020 roku

Lata	napływ	odpływ	saldo migracji
2016	119	95	24
2017	118	94	24
2018	116	93	24
2019	115	92	23
2020	113	90	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.)

PROGNOZA LUDNOŚCI

Na podstawie prognozy salda migracji i przyrostu naturalnego przyjęto prognozę liczby mieszkańców Gminy Skoki w latach 2016-2020. Prognozuje się, że liczba ludności będzie rosnać.

Tabela 19. Prognoza liczby ludności na terenie Gminy Skoki

Lata	przyrost naturalny	saldo migracji	liczba mieszkańców Gminy Skoki
2016	23	24	9 384
2017	21	24	9 476
2018	20	24	9 520
2019	18	23	9 561
2020	17	23	9 601

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.)

PROGNOZA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Struktura ludności według wieku będzie ulegać dynamicznym zmianom, praktycznie w całym prognozowanym okresie. Zmiany te są przede wszystkim konsekwencją demograficznego „falowania”, tj. pojawiania się na przemian wyżów i niżów demograficznych, których efekty nakładają się na siebie z różną siłą w różnych okresach, powodując bardziej widoczne zmiany w procesach dzietności i umieralności, natomiast w mniejszym stopniu oddziałują na tę strukturę zmiany w rozmiarach migracji zagranicznych definitywnych, czyli migracji na pobyt stały, a szczególnie emigracji.

Tabela 20. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy Skoki do 2020 roku

Prognoza ludności wg wieku					
Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	9 384	9 476	9 520	9 561	9 601
0-4 lata	521	515	513	509	507
5-9 lat	583	575	562	540	532
10-14 lat	500	527	547	582	594
15-19 lat	544	541	526	516	516
20-24 lata	630	611	594	577	558
25-29 lat	720	702	681	665	654
30-34 lata	788	791	780	754	733
35-39 lat	726	756	779	792	793
40-44 lata	640	668	684	707	724
45-49 lat	567	580	595	618	638
50-54 lata	569	555	546	547	557
55-59 lat	681	652	630	594	577
60-64 lata	622	649	665	679	676
65-69 lat	510	524	541	553	569
70-74 lata	276	317	365	417	459
75-79 lat	217	210	199	195	196
80-84 lata	157	160	170	171	169
Powyżej 85	135	141	143	143	147
Prognoza ludności wg ekonomicznych grup wieku					
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	1 612	1 617	1 621	1 631	1 632
Ludność w wieku produkcyjnym	5 903	5 858	5 816	5 772	5 752
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1 916	2 002	2 082	2 158	2 217

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050 (opracowana w 2014 r.)

Z analizy danych przedstawionych w Tabeli 20 wynika, że w latach 2016-2020 wzrośnie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Jednocześnie zmniejszy się liczba ludności w wieku produkcyjnym na korzyść ludności w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa Gminy. Zmiany te będą powodowały zmniejszenie się podaży siły roboczej na lokalnym rynku pracy, wpłyną na system finansów publicznych – wzrosną koszty opieki zdrowotnej i opieki nad ludźmi starszymi oraz będą bodźcem do rozwoju aktywności zawodowej osób w wieku poprodukcyjnym.

PROGNOZA WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW

Wzrost poziomu wykształcenia jest jednym z czynników określających rozwój społeczeństwa. W ciągu dziewięciu lat dzielących spisy powszechne obserwuje się dynamiczne zmiany, które wpłynęły w sposób znaczący na zmianę struktury ludności według poziomu wykształcenia.

Zachowanie trendów dążenia społeczeństwa do podwyższania i uzupełniania wykształcenia pozwala sądzić, że dane dotyczące poziomu wykształcenia z roku na rok będą ulegały poprawie. Zjawisko będzie dotyczyło przede wszystkim osób z wykształceniem średnim, które będą dążyły do uzyskania tytułu licencjata, inżyniera lub magistra, w marginalny sposób osób starszych z wykształceniem podstawowym.

4.2. Prognoza zmian

W rezultacie podjętych działań ujętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skoki na lata 2017-2021” przewiduje się wzrost zaufania mieszkańców do instytucji pomocowych, wzrost aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców oraz zmniejszenia zasięgu występujących na jej terenie problemów społecznych, które zostały szczegółowo scharakteryzowane w rozdziale 3.2. niniejszej Strategii.

Tabela 21. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy Skoki w wyniku realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezrobocie	• spadek liczby osób bezrobotnych, • wzrost liczby miejsc pracy w wyniku powstawania nowych podmiotów gospodarczych, • poprawa dostępu usług świadczonych przez PUP, • aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym, • zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy, • wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,

Problem społeczny	Prognoza zmian
Niepełnosprawność	• podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych, • wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe, • zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością, • zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
Uzależnienia	• zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami, • łagodzenie skutków społecznych i zawodowych uzależnień, • rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny.
Ubóstwo	• poprawę warunków życia mieszkańców Gminy, • zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym, • zwiększenia dostępu do rynku pracy,
Przemoc w rodzinie	• zmniejszenia zjawiska przemocy w rodzinie poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą, • ochrona ofiar przemocy, • prowadzenie specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy, • rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
Przestępczość	• zmniejszenie liczby przestępstw na terenie Gminy, • eliminowanie aktów wandalizmu i chuligaństwa poprzez odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, • zapewnienie bezpieczeństwa w szkołach i w ich otoczeniu, • ochrona ofiar przestępstw, • zwiększenie aktywności służb publicznych w przeciwdziałaniu przestępczości.
Osoby starsze	• poprawa jakości i dostępności opieki zdrowotnej dla osób starszych, • wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, • rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom.

Źródło: Opracowanie własne

Prognozowane zmiany zostaną osiągnięte poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających dla dobra mieszkańców Gminy w zakresie pomocy społecznej.

W ramach tej współpracy realizowane będą liczne programy pomocowe skierowane do konkretnych grup dotkniętych problemami społecznymi.

5. Cele strategiczne projektowanych zmian

Przeprowadzona diagnoza społeczna w zakresie problemów społecznych, a także prognoza zmian w zakresie objętym strategią, pozwoliły na określenie **celu głównego** niniejszej Strategii, którym jest:

**„POPRAWA JAKOŚCI I WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY SKOKI ZAGROŻONYCH
Z RÓŻNYCH PRZYCZYN WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.”**

Tak sformułowany cel główny obejmuje wszystkie obszary problemowe niniejszej Strategii i adresowany jest do wszystkich obecnych jak i potencjalnych mieszkańców Gminy Skoki, których warunki i poziom życia odbiegają od przeciętnego.

W oparciu o dokonaną analizę SWOT, dotychczasowe doświadczenia pracowników OPS w Skokach oraz rzeczywiste potrzeby społeczne, wytypowano następujące **priorytetowe obszary wsparcia**:

- I. Rodzina.
- II. Osoby bezrobotne.
- III. Osoby niepełnosprawne.
- IV. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie.
- V. Osoby uzależnione.
- VI. Osoby starsze.

Dla każdego z ww. obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, które ułatwią realizację celu głównego.

Cel strategiczny 1. Umacnianie rodzin z terenu Gminy Skoki w ich prawidłowym funkcjonowaniu.

Cel strategiczny 2. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Gminy Skoki.

Cel strategiczny 3. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków.

Cel strategiczny 5. Zahamowanie zjawiska uzależnień wszelkiego rodzaju oraz łagodzenie ich skutków.

Cel strategiczny 6. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja.

6. Kierunki niezbędnych działań

Aby móc skutecznie realizować Strategię, konieczne jest wskazanie niezbędnych działań w ramach zdefiniowanych celów strategicznych. Działania te zostały zapisane w postaci celów operacyjnych.

Tabela 22. Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
Cel strategiczny 1. Umacnianie rodzin z terenu Gminy Skoki w ich prawidłowym funkcjonowaniu.	1.1 Zapewnienie odpowiedniego systemu wsparcia dla rodzin z dysfunkcjami i zagrożonych dysfunkcjami. 1.2 Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju. 1.3 Wzmacnianie integracji członków rodzin z terenu Gminy Skoki.
Cel strategiczny 2. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Gminy Skoki.	2.1. Organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu (m.in. szkoleń dla bezrobotnych, przekwalifikowania, pomoc w otwieraniu własnej działalności gospodarczej). 2.2. Organizowanie wspólnie z PUP i innymi instytucjami zapewniającymi pracę na terenie Gminy Skoki zatrudnienia dla osób długotrwale bezrobotnych. 2.3. Organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych. 2.4. Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy. 2.5. Tworzenie ofert dla przedsiębiorców, zatrudniających osoby bezrobotne. 2.6. Podejmowanie, wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Wągrowcu, działań mających na celu monitorowanie aktualnych potrzeb na rynku pracy.
Cel strategiczny 3. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.	3.1. Zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi. 3.2. Likwidacja barier architektonicznych. 3.3. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością. 3.4. Udzielenie wsparcia finansowego rodzinom z niepełnosprawną osobą. 3.5. Zapewnienie dostępu do rehabilitacji. 3.6. Zapewnienie aktywnego udziału osobom niepełnosprawnym w życiu kulturalno-społecznym Gminy.
Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jej skutków.	4.1. Wsparcie psychologiczne, prawne i socjalne osób dotkniętych przemocą w rodzinie. 4.2. Wzmocnienie współpracy służb publicznych ze społecznością lokalną w zakresie wykrywania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. 4.3. Podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy w rodzinie.
Cel strategiczny 5. Zahamowanie zjawiska uzależnień wszelkiego rodzaju oraz łagodzenie ich skutków.	5.1. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych uzależnień. 5.2. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych uzależnień. 5.3. Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń prowadzonej w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu, narkomanii i innych uzależnień.

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań
Cel strategiczny 6. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja.	6.1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych. 6.2. Zwiększanie udziału osób starszych w rekreacji, kulturze i wypoczynku we współpracy z wolontariatem. 6.3. Dostosowywanie systemu opieki zdrowotnej do potrzeb osób starszych.

Źródło: Opracowanie własne

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Sposób realizacji Strategii

Realizacja postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązkiem władzy wykonawczej Gminy, a więc Burmistrz Miasta i Gminy Skoki. Dysponuje on niezbędnym w tym celu aparatem wykonawczym. We wprowadzaniu w życie poszczególnych celów czynnie uczestniczyć będą wszystkie podmioty realizujące zadania Gminy w zakresie pomocy społecznej, natomiast Ośrodek Pomocy Społecznej w Skokach będzie koordynatorem realizacji celów wskazanych w Strategii.

Ponadto, w realizacji Strategii można oczekiwać wsparcia i pomocy niżej wymienionych instytucji:

- Komisariatu Policji w Skokach;
- placówek oświatowych, kulturalnych i sportowych z terenu Gminy Skoki;
- organizacji społecznych i innych instytucji i placówek.

Niniejsza Strategia będzie również wdrażana poprzez realizację programów i projektów realizowanych przez ww. podmioty i instytucje współdziałające na poziomie Gminy. Do najważniejszych programów i narzędzi służących wdrożeniu Strategii należy zaliczyć:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- programy i projekty związane z przeciwdziałaniem bezrobociu i aktywizacją zawodową mieszkańców, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Działania określone w niniejszej Strategii mogą być realizowane na różnych poziomach - począwszy od samodzielnej realizacji działania przez OPS lub inne podmioty, poprzez współpracę partnerską, aż po zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom zewnętrznym w trybie określonym przepisami prawa.

Programy i projekty muszą być zbieżne z założeniami Strategii oraz tak zaplanowane, aby wpisywały się w strukturę celu głównego Strategii lub celów szczegółowych, zaś efekty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie celu głównego Strategii.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skoki” obejmują lata 2017-2021, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy finansowane z jej dochodów;
- środki przekazane Gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszu krajowego (PFRON);
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii

Realizacja strategii będzie monitorowana w oparciu o założone wskaźniki monitoringu, w tym:

1. w obszarze ludności:
 - przyrost naturalny;
 - saldo migracji;
 - liczba klientów pomocy społecznej;
 - powody korzystania z pomocy;
 - formy udzielanej pomocy.
2. w obszarze rynku pracy:
 - liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.
3. w obszarze edukacji:
 - liczba dzieci w szkołach i przedszkolach;
 - liczba ludności z podziałem na wykształcenie;
 - liczba programów i projektów przyjętych do realizacji;

- ilość środków finansowych przeznaczonych na poszczególne działania zaplanowane w strategii.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z :

- danych statystycznych GUS,
- Urzędu Miejskiego w Skokach,
- placówek oświatowych z terenu Gminy,
- Komisariatu Policji w Skokach,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Wągrowcu,
- ze sprawozdań OPS, sprawozdań z realizacji programów i projektów.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągania celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Tabela 23. Wskaźniki realizacji działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
Cel strategiczny 1. Umocnienie rodzin z terenu Gminy Skoki w ich prawidłowym funkcjonowaniu.	1.1. Zapewnienie odpowiedniego systemu wsparcia dla rodzin z dysfunkcjami i zagrożonych dysfunkcjami	– liczba rodzin korzystających ze wsparcia OPS – liczba utworzonych grup wsparcia dla rodzin z dziećmi sprawującymi problemy wychowawcze
	1.2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju.	– liczba dzieci i młodzieży objętych programem dożywiania – liczba dzieci młodzieży korzystających z wypoczynku – liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą OPS
	1.3. Wzmacnianie integracji członków rodzin z terenu Gminy Skoki.	– liczba spotkań z psychoterapeutą zorganizowanych dla rodziców i dzieci sprawujących problemy wychowawcze – liczba rodzin objętych wsparciem w zakresie wzmacniania integracji jej członków
Cel strategiczny 2. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Gminy Skoki.	2.1. Organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu (m.in. szkoleń dla bezrobotnych, przekwalifikowania, pomoc w otwieraniu własnej działalności gospodarczej).	– liczba zorganizowanych projektów, – liczba przeprowadzonych szkoleń dla osób bezrobotnych – liczba przekwalifikowanych osób bezrobotnych, – liczba osób bezrobotnych biorących udział w szkoleniach
	2.2. Organizowanie wspólnie z PUP i innymi instytucjami zapewniającymi pracę na terenie Gminy Skoki zatrudnienia dla osób długotrwale bezrobotnych.	– liczba zatrudnionych osób bezrobotnych
	2.3. Organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych.	– liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych
	2.4. Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.	– liczba osób bezrobotnych, które znalazły zatrudnienie – liczba osób bezrobotnych, którym udzielono wsparcia w znalezieniu pracy
	2.5. Tworzenie ofert dla przedsiębiorców, zatrudniających osoby bezrobotne.	– liczba nowych zachęt i profitów dla przedsiębiorców, zatrudniających osoby bezrobotne
Cel strategiczny 3. Poprawa warunków	3.1. Zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego osobom niepełnosprawnym, w tym z	– liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia psychologicznego i społecznego

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działań
społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.	zaburzeniami psychicznymi.	– liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, którym udzielono wsparcia psychologicznego i społecznego
		– liczba udzielonych porad psychologicznych
		– liczba obiektów, w których zniesiono bariery architektoniczne
	3.2. Likwidacja barier architektonicznych.	
	3.3. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością.	– liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach – liczba osób niepełnosprawnych, które uzyskały zatrudnienie w wyniku odbytych szkoleń
	3.4. Udzielenie wsparcia finansowego rodzinom z niepełnosprawną osobą.	– liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym udzielono wsparcia finansowego – liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia finansowego – wysokość udzielonego wsparcia finansowego
Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jej skutków.	3.5. Zapewnienie dostępu do rehabilitacji.	– liczba bezpłatnych ofert w zakresie dostępu do rehabilitacji, skierowanych do osób niepełnosprawnych – liczba płatnych ofert w zakresie dostępu do rehabilitacji, skierowanych do osób niepełnosprawnych dostępnych na terenie Gminy
	3.6. Zapewnienie aktywnego udziału osobom niepełnosprawnym w życiu kulturalno-społecznym Gminy.	– liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w imprezach kulturalnych na terenie Gminy – liczba imprez kulturalnych, w których udział mogą brać osoby niepełnosprawne
	4.1. Wsparcie psychologiczne, prawne i socjalne osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	– liczba udzielonych porad prawnych – liczba udzielonych porad psychologicznych i socjalnych – liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały ze wsparcia
	4.2. Wzmocnienie współpracy służb publicznych ze społecznością lokalną w zakresie wykrywania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie.	– liczba interwencji policyjnych z powodu przemocy w rodzinie – liczba założonych „Niebieskich Kart”
	4.3. Podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy w rodzinie.	– liczba sprawców przemocy w rodzinie skierowanych na leczenie

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działań
Cel strategiczny 5. Zahamowanie zjawiska uzależnień wszelkiego rodzaju oraz łagodzenie ich skutków.	5.1. Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od alkoholu i narkotyków.	– liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia alkoholowego – liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych z zakresu uzależnienia od narkotyków – liczba publikacji, materiałów informacyjnych – liczba uczestników przeprowadzonych działań profilaktycznych
	5.2. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.	– liczba osób uzależnionych od alkoholu, które skorzystały ze specjalistycznej pomocy terapeutycznej – liczba osób uzależnionych od narkotyków, które skorzystały ze specjalistycznej pomocy terapeutycznej
	5.3. Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń prowadzonej w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu i narkomanii.	– liczba instytucji i stowarzyszeń prowadzących działalność w zakresie rozwiązywania problemu alkoholizmu i narkomanii – liczba wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie zwalczania alkoholizmu i narkomanii – wartość udzielonego wsparcia finansowego
Cel strategiczny 6. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja	6.1. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych.	– liczba pielęgniarek środowiskowych – liczba mieszkań chronionych – liczba ośrodków oferujących pomoc osobom starszym
	6.2. Zwiększanie udziału osób starszych w rekreacji, kulturze i wypoczynku.	– liczba ofert kulturalnych skierowanych do osób starszych – liczba ofert w zakresie aktywnego wypoczynku skierowana do osób starszych
	6.3. Dostosowywanie systemu opieki zdrowotnej do potrzeb osób starszych.	– liczba lekarzy udzielających pomocy osobom starszym

Źródło: Opracowanie własne

9. Spis tabel

Tabela 1. Liczebność Gminy Skoki.....	6
Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Skoki w 2016 r.	6
Tabela 3. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym	7
Tabela 4. Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Skoki w latach 2012-2016	8
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Skoki.....	9
Tabela 6. Liczba uczniów w poszczególnych kategoriach placówek oświatowych na terenie Gminy Skoki	11
Tabela 7. Pomoc społeczna na terenie Gminy Skoki – zadania własne gminy (stan na dzień 31.12.2016 r.).....	13
Tabela 8. Liczba beneficjentów pomocy społecznej oferowanej przez OPS w Skokach	15
Tabela 9. Struktura bezrobocia na terenie Gminy Skoki w latach 2011-2016	19
Tabela 10. Liczba osób objętych pomocą OPS w Skokach z powodu niepełnosprawności ..	21
Tabela 11. Liczba rodzin dotkniętych alkoholizmem korzystających z pomocy OPS w Skokach	23
Tabela 12. Liczba rodzin dotkniętych narkomanią korzystających z pomocy OPS w Skokach	23
Tabela 13. Liczba osób objętych pomocą OPS w Skokach z powodu bezdomności	25
Tabela 14. Liczba osób objętych pomocą OPS w Skokach z powodu przemocy w rodzinie ..	27
Tabela 15. Osoby starsze na terenie Gminy Skoki w 2015 r.....	28
Tabela 16. Analiza SWOT	29
Tabela 17. Prognoza przyrostu naturalnego na terenie Gminy Skoki do 2020 roku	31
Tabela 18. Prognoza salda migracji na terenie Gminy Skoki do 2020 roku	32
Tabela 19. Prognoza liczby ludności na terenie Gminy Skoki.....	32
Tabela 20. Prognoza struktury wiekowej mieszkańców Gminy Skoki do 2020 roku.....	33
Tabela 21. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy Skoki w wyniku realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych.....	34
Tabela 22. Kierunki niezbędnych działań	37
Tabela 23. Wskaźniki realizacji działań	41

10. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Skoki na tle powiatu wągrowieckiego i województwa wielkopolskiego	5
--	---